

Bruselj, 15. november 2019
(OR. en)

14056/19

LIMITE

DROIPEN 181
COPEN 430
JAI 1185
CT 122
FREMP 163
SOC 745

DOPIS

Pošiljatelj: predsedstvo
Prejemnik: Odbor stalnih predstavnikov/Svet

Št. predh. dok.: 13631/19

Zadeva: Osnutek sklepov Sveta o pravicah žrtev

1. Boljše varstvo pravic žrtev kaznivih dejanj je bilo vključeno med prednostne naloge delovnega programa predsedstva. O zadevi so razpravljali na delovnem kosilu na seji Sveta PNZ (pravosodje) 7. oktobra 2019 na podlagi dokumenta za razpravo¹. Delegacije so pozdravile pobudo predsedstva za obravnavo tega vprašanja in sprejetje nadaljnjih ukrepov na tem področju.
2. Predsedstvo je nato predložilo osnutek sklepov Sveta², katerega namen je izboljšati sedanji okvir EU na področju pravic žrtev, njegovo izvajanje in učinkovitost ter zagotoviti njegov nadaljnji razvoj. V zvezi s tem so v osnutku sklepov Sveta opredeljeni konkretni ukrepi in pobude, ki jih morajo sprejeti in razvijati Komisija in države članice.

¹ Dok. 12401/19 + COR 1.

² Dok. 12630/19

3. Osnutek sklepov Sveta je obravnavala Delovna skupina za pravosodno sodelovanje v kazenskih zadevah 9. in 22. oktobra 2019³. Po teh dveh sejah je bilo pripravljeno besedilo osnutka sklepov Sveta, v katerem so upoštevane pripombe, ki so jih predložile države članice po tistem postopku⁴; besedilo je bilo predloženo odboru CATS na seji 12. novembra 2019⁵. Delegacije so potrdile svoje strinjanje z besedilom osnutka sklepov Sveta, ki je priloženo temu dopisu.
4. Predsedstvo namerava besedilo osnutka sklepov Sveta iz priloge k temu dopisu predložiti Odboru stalnih predstavnikov na seji 20. novembra 2019 in Svetu PNZ (pravosodje) na seji 3. decembra 2019 zaradi sprejetja.

³ Dok. 13125/19.

⁴ Dok. 13531/19.

⁵ Dok. 13631/19.

OSNUTEK SKLEPOV SVETA O PRAVICAH ŽRTEV

Svet –

- sklicujoč se na pomemben napredek, dosežen pri oblikovanju celovitega okvira EU na področju pravic žrtev;
 - poudarjajoč pomen nadaljnega razvoja tega okvira ter njegovega nemotenega in učinkovitega izvajanja ob sodelovanju vseh zadevnih zainteresiranih strani;
- (1) PONOVRNO OPOZARJA na novi strateški načrt Evropske unije, v skladu s katerim je zaščita državljanov in svoboščin ključna prednostna naloga pri ukrepanju Unije v obdobju 2019-2024. Evropski svet je ponovno potrdil, da mora biti Evropa prostor, v katerem se ljudje počutijo svobodni in varni.
 - (2) IZRAŽA zadovoljstvo nad delom Komisije, usmerjenim v nadaljnje izboljševanje pravic žrtev, pa tudi v opredeljevanje ustreznih izboljšav na področju dostopa žrtev do odškodnine. Poleg tega meni, da poročilo „Krepitev pravic žrtev: od odškodnine do zadoščenja – Za novo strategijo EU za pravice žrtev za obdobje 2020–2025“⁶ zagotavlja dobro podlago za prihodnje delo.
 - (3) PRIZNAVA pomembno delo, ki ga je opravila Agencija Evropske unije za temeljne pravice, zlasti z raziskavami in anketami o odkrivanju in odpravljanju pomanjkljivosti v zvezi s pravicami žrtev, na primer sklop štirih poročil o pravicah žrtev nasilnih kaznivih dejanj, objavljen aprila 2019. Na podlagi stališč, predstavljenih v navedenih poročilih, je po mnenju Sveta očitno, da so potrebni ukrepi za izboljšanje dostopa žrtev do sodnega varstva in odškodnine.

⁶ To poročilo je v dokumentu 8629/19.

- (4) PONOVRNO OPOZARJA na prejšnje sklepe Sveta o žrtvah terorizma⁷ in preprečevanju vseh oblik nasilja nad ženskami in dekleti, tudi pohabljanja ženskih spolnih organov, in boj proti njim, sprejete maja 2014⁸.
- (5) PRIZNAVA konkretne rezultate dela, ki ga v okviru horizontalnega mandata opravlja koordinator EU za boj proti trgovini z ljudmi, v skladu s členom 20 direktive EU o boju proti trgovini z ljudmi, tudi v zvezi z dostopom do pravic žrtev trgovine z ljudmi in njihovim uveljavljanjem ter v zvezi s sporočilom iz leta 2017 „Poročilo o ukrepih na podlagi strategije EU za odpravo trgovine z ljudmi in opredelitev nadaljnjih konkretnih ukrepov“.
- (6) MENI, da je zlasti treba nadaljevati in izboljšati prizadevanja za krepitev pravic žrtev v Evropski uniji. V ta namen bi bilo treba v kratkem zaključiti potekajoče ocenjevanje izvajanja najnovejših pravnih instrumentov, kot sta Direktiva (EU) 2017/541 Evropskega parlamenta in Sveta o boju proti terorizmu⁹ in Direktiva 2012/29/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o določitvi minimalnih standardov na področju pravic, podpore in zaščite žrtev kaznivih dejanj ter o nadomestitvi Okvirnega sklepa Sveta 2001/220/PNZ¹⁰. Svet meni, da je upravičeno nadaljevati razvoj politike Evropske unije za žrtve v skladu z najnovejšimi relevantnimi predpisi EU ter glede na potrebe in pravice žrtev.
- (7) MENI, da je vrnitev zamrznjenega premoženja žrtvi v skladu z Uredbo (EU) 2018/1805 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. novembra 2018 o vzajemnem priznavanju sklepov o začasnem zavarovanju in sklepov o odvzemu¹¹ pomembno sredstvo za priznanje statusa žrtve.

⁷ Dok. 9719/18.

⁸ Dok. 9543/14.

⁹ UL L 88, 31.3.2017, str. 6.

¹⁰ UL 315, 14.11.2012, str. 57.

¹¹ UL L 303, 28.11.2018, str. 1.

- (8) **POUDARJA**, da je treba izboljšati uveljavljanje predpisov v zvezi s pravicami žrtev v najboljših praksah v državah članicah. Pomembno je, da žrtve vedo, da lahko svoje pravice uveljavljajo v praksi ne glede na to, v kateri državi je bilo storjeno kaznivo dejanje. Dostop žrtev do pravic je treba zagotoviti z učinkovitejšim obveščanjem žrtev na vse ustrezne načine. Poleg tega je treba celovito in stalno podpirati usposabljanje in strokovno znanje ljudi, ki se pri delu srečujejo z žrtvami.
- (9) **POUDARJA** pomen financiranja EU za spodbujanje uveljavljanja pravic žrtev kaznivih dejanj v državah članicah. Po mnenju Sveta je nujno, da se možnost financiranja ukrepov in pobud za izboljšanje pravic žrtev vključi v program za pravosodje, program za pravice in vrednote ter sklad za notranjo varnost iz večletnega finančnega okvira Unije za obdobje 2021–2027.
- (10) **PRIZNAVA**, da so zadeve, povezane s pravicami žrtev, medinstitucionalne, medvladne in večdimenzionalne ter zahtevajo usklajevanje. Pri razvoju usklajevanja na ravni EU je treba pred obravnavo možnosti za vzpostavitev novih struktur za usklajevanje ali spremembo obstoječih nalog oceniti izkušnje, pridobljene v zvezi z nalogami, povezanimi z usklajevanjem. Predvsem bi se bilo treba izogniti prekrivanju z obstoječimi mandati in okviri za usklajevanje na ravni EU, vzpostavljenimi v skladu z zakonodajo EU. Pomembno je, da EU dejavno spodbuja čezmejno sodelovanje med državami članicami, kljub temu pa bi morale za nacionalne strukture za usklajevanje ostati izključno pristojne države članice.
- (11) **UGOTAVLJA**, da se kljub znatnim prizadevanjem za zagotovitev uporabe pravil in spoštovanja pravic v kibernetnem prostoru na spletu še naprej vse intenzivneje pojavljajo različne oblike kibernetne kriminalitete in škodljivega vedenja, kar pomeni, da je treba zagotoviti zaščito žrtvam, ki so oškodovane zaradi čezmejnih kršitev temeljnih pravic, ekonomskih izgub, kraje identitete ali oškodovanja ugleda.

- (12) MENI, da je treba okrepiti sodelovanje na ravni EU in nacionalni ravni. Sodelovanje med državami članicami in njegovo učinkovitost je treba izboljšati z uporabo obstoječih mrež EU. Razmisliti bi bilo mogoče o sodelovanju med Evropsko mrežo za pravice žrtev (v nadaljnjem besedilu: EMPŽ)¹² in drugimi ustreznimi mrežami EU, na primer Evropsko pravosodno mrežo¹³ in Evropsko mrežo za preprečevanje kriminala¹⁴. Svet poleg tega meni, da bi lahko sestanke centralnih služb za stike, določenih v direktivi o odškodnini, organizirali bolj redno, na primer v zvezi s sestanki/dejavnostmi EMPŽ. Dejavno je treba spodbujati partnerstva z organizacijami in/ali drugimi akterji, ki žrtvam nudijo podporne storitve, da bi se stališče žrtev odločno priznalo in bi okrepili podporo zanje.
- (13) MENI, da odškodnina za škodo, povzročeno žrtvam kaznivih dejanj, spada med temeljne pravice žrtev, pri čemer je za dejansko izplačilo odškodnine žrtvam odgovoren predvsem storilec kaznivega dejanja. V bližnji prihodnosti bi si bilo treba še posebno prizadevati za izboljšanje učinkovitosti dostopa žrtev do državne odškodnine, kot je določeno v določbah o nacionalnih shemah odškodnin iz direktive o odškodnini. S tem se bo izboljšal zlasti položaj žrtev nasilnih naklepnih kaznivih dejanj.

¹² Z vzpostavitev EMPŽ so bili implementirani sklepi Sveta o vzpostavitvi neformalne evropske mreže za pravice žrtev, sprejeti junija 2016 (dok. 9997/16).

¹³ Sklep Sveta 2008/976/PNZ z dne 16. decembra 2008 o Evropski pravosodni mreži (UL L 348, 24.12.2008, str. 130).

¹⁴ Sklep Sveta 2009/902/PNZ z dne 30. novembra 2009 o ustanovitvi Evropske mreže za preprečevanje kriminala (EUCPN) in razveljavitvi Sklepa 2001/427/PNZ (UL L 321, 8.12.2009, str. 44).

- (14) MENI, da bi bilo treba za izboljšanje dostopa žrtev do odškodnine razmisliti o ustreznih ukrepih. Med temi ukrepi bi lahko bila tudi okrepitev sodelovanja na nacionalni ravni in ravni EU. Lahko bi razmislili tudi o morebitni reviziji direktive o odškodnini, odvisno od izida trenutnega ocenjevanja. Pri morebitni reviziji bi morali med drugim dodatno opredeliti naloge nacionalnih služb za stike. Poleg tega bi bilo treba zaradi preučitve prihodnjih ukrepov na področju dostopa žrtev do odškodnine zagotoviti več informacij v zvezi s težavami pri izvajanju direktive o odškodnini. Potrebni je tudi več informacij o nacionalnih merilih za odškodnine in opredelitvi nasilnih naklepnih kaznivih dejanj v državah članicah.
- (15) POUDARJA, da mora odškodnina še naprej biti denarna, da bi lahko poenostavili sheme državnih odškodnin in ustrezno upoštevali razlike med državami članicami. Države članice bi si morale prizadevati zagotoviti ustrezno podporo in zaščito žrtvam, da te ob zahtevanju odškodnine ne bi bile izpostavljene sekundarni viktimizaciji. Svet meni, da uskladitev odškodnin in shem državnih odškodnin ni mogoča, vendar pa bi lahko preučili, ali bi se lahko do določene mere uskladila opredelitev žrtev, ki so upravičene do državne odškodnine.

Evropska komisija naj:

1. PRIPRAVI strategijo EU za pravice žrtev za obdobje 2020–2024. Strategija bi morala biti celovita in zajemati vse žrtve kaznivih dejanj, s posebnim poudarkom na žrtvah nasilnih kaznivih dejanj. Vključevati bi morala sistematičen pristop za zagotovitev učinkovitega dostopa žrtev do pravnega varstva in odškodnine.
2. V strategijo VKLJUČI naslednje ukrepe: spodbujanje najboljših praks med državami članicami glede načinov izboljšanja dostopa žrtev do informacij, podpore in zaščite, nove praktične pobude za usposabljanje ter usklajevanje in krepitev dejavnosti obstoječih mrež EU, kot sta evropska mreža za pravice žrtev in mreža nacionalnih služb za stike, vzpostavljenih na podlagi člena 16 direktive o odškodnini. V zvezi s tem naj Komisija oceni dejavnosti in vrednost EMPŽ in mreže nacionalnih služb za stike ter preuči, ali bi bilo primerno, da se ti dve mreži združita.
3. V okviru navedene strategije OCENI obstoječi zakonodajni okvir o pravicah žrtev. Posebno pozornost bi bilo treba nameniti pregledu pravil EU o odškodninah, na primer direktive o odškodnini. Treba bi bilo preučiti tudi učinke Okvirnega sklepa Sveta 2005/214/PNZ z dne 24. februarja 2005 o uporabi načela vzajemnega priznavanja denarnih kazni¹⁵ na dostop žrtev do odškodnine.
4. POZOVE Eurojust, Agencijo Evropske unije za temeljne pravice, Evropski inštitut za enakost spolov in EMPŽ, da preučijo vprašanje, kako bi lahko izboljšali sodelovanje in izmenjavo informacij med pristojnimi organi v zvezi z žrtvami nasilnih kaznivih dejanj v čezmejnih primerih. Poleg tega bi svoj prispevek lahko dali tudi Evropska mreža institucij za izobraževanje v pravosodju in Agencija Evropske unije za usposabljanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj.
5. V CELOTI IZKORISTI instrumente financiranja EU za spodbujanje pravic žrtev kaznivih dejanj in za dejavno širjenje informacij o možnostih financiranja EU, katerih cilj je izboljšanje pravic žrtev v državah članicah.

¹⁵ UL L 76, 22.3.2005, str. 16.

Države članice naj:

1. ZAGOTOVIJO popoln in pravilen prenos ter učinkovito izvajanje obstoječe zakonodaje EU o pravicah žrtev v praksi.
2. IZPOLNIJO zavezo za izvajanje ukrepov, dogovorjenih v nedavno sprejetih sklepih Sveta na področju pravic žrtev.
3. ZAGOTOVIJO, da nacionalni organi za odškodnine po potrebi sodelujejo pri nacionalnih in dvostranskih ukrepih ter na sestankih nacionalnih služb za stike, da bi okrepili sodelovanje.
4. ZAGOTOVIJO celovit in celosten pristop do pravic žrtev, v katerega bodo vključeni vsi akterji, ki bi lahko prišli v stik z žrtvami, in bo vključeval dostop žrtev do informacij o njihovih pravicah, podpori zanje in njihovi zaščiti v skladu s potrebami posameznih žrtev.
5. ZAGOTOVIJO nacionalne politike za odškodnine, ki vključujejo dostop žrtev do odškodnine, in po potrebi pripravijo ukrepe za boljše delovanje teh politik. Pri tem razvoju lahko med drugim preučijo, kako bi lahko izboljšali možnosti za uporabo nove tehnologije, da bi zagotovili boljše obveščanje žrtev o odškodninah. Informacije bi morale biti interaktivne, prijazne in dostopne vsem uporabnikom. Države članice bi morale razmisliti o tem, da bi bile te informacije, ki so dostopne v nacionalnih jezikih, prevedene vsaj v angleščino. Zaželeno je, da države članice razvijajo elektronske storitve in uporabnikom prijazne obrazce za vložitev zahtevka za odškodnino.
6. KREPIJO ozaveščenost uradnikov, ki bi lahko prišli v stik z žrtvami, o shemah državnih odškodnin, med drugim tako, da jim zagotovijo usposabljanje. Poleg tega naj države članice razmislijo o tem, ali bi bilo treba usposabljanje na podlagi člena 25 direktive o pravicah žrtev zagotoviti tudi organom za odškodnine.
7. V CELOTI IZKORISTIJO instrumente financiranja EU za spodbujanje pravic žrtev kaznivih dejanj, med drugim z oblikovanjem in vzpostavitvijo interaktivnih in uporabnikom prijaznih nacionalnih spletišč, telefonskih števil za pomoč uporabnikom in mobilnih aplikacij za organe za odškodnine v državah članicah.